

naše svete pravice. Na njegov poziv je občinstvo navdušeno zaklicalo, da se je razleglo po celem starodavnem mestu: „Živel kralj Peter, živel naš prestolonaslednik Aleksander!“

Iz seje mestnega sosveta

7. junija 1919.

G. vladni komisar dr. Senčar je poročal o trnjevi poti, katero sta prehodila on in njegov prednik g. dr. Jurtela, da se je izposlovalo izvozno dovoljenje za živila, ki jih je Ornikova družba nakupila na občinski račun. Upanje imamo, da se ta zadeva končno reši. A je tudi že skrajni čas, ker v teh živilih tiči ogromen kapital, cena pa pada in nevarnost pokvarjenja raste od dne do dne. — Rešile so se nekatere obrtne in osebne zadeve. — Odobrila se je pogodba s kmetijskim kemičnim preskuševališčem v Mariboru, ki bo večkrat v letu pri tukajšnjih trgovcih in gostilničarjih izvrševalo nenapovedane revizije živil in pijač, ter bo kemično preiskovalo živila, ki se tukaj zaplenijo in pošljejo v Maribor, da se tako prepreči prodaja pokvarjenih in nezdravih stvari. — G. Steudte je prosil za izvode graških listov, ki so neresnično poročali o razmerah v Ptujju. Hoče poslati dotičnim listom popravke z izjavo, da tukajšnji Nemci želijo živeti v miru s slovenskimi sodržavljanji. Kdor ima kakšno število, ki je pisala kaj neresničnega o „preganjanju in trpljenju“ Nemcev pri nas, naj jo da mestnemu uradu na razpolago. — Sklenilo se je, da se v kratkem skliče posebna seja sosveta, da sklepa o energičnih korakih zoper draginjo in zoper izkoriščevalce. — Končno se je izreklo g. vladnemu komisariju pooblastilo, da v imenu občine pri vladi vložijo odločen ugovor zoper nameravano raztelesenje naše domovine, katere kujejo kapitalisti in imperijalisti v Parizu v nasprotju z Wilsonovimi načeli.

Zopetna rekvizicija kmetijskih pridelkov?

Pretečeni teden je govoril v Narodnem predstavništvu ministerski podpredsednik dr. Korošec o prehrani ter tekom svojega govora naznanil poslancem, da stoji on in njegovo ministrstvo na stališču, da treba v jeseni zopet uvesti po kmetih rekvizicijo za razna živila. Povedal je, da bo spravil to svojo mnenje pred ministerski svet, kjer ga bo zastopal z vso odločnostjo.

Nam ni znano, kakšen vtisk bo napravila izjava dr. Korošca na Slovensko ljudsko stranko. Zelo verjetno je, da ne bodo njeni kmečki pripadniki nikdar zvedeli, kaj je govoril v beogradskem parlamentu načelnik SLS z ministrskega sedeža. Za Jugoslovansko demokratsko stranko pa ni vseeno, kako

stališče zastopa v prehranjevalni politiki minister Korošec in že naprej moramo povedati, da se bodo morali naši poslanci v Demokratskem klubu z vso odločnostjo upreti proti njegovim nakanam.

Ni nobenega dvoma, da so bile medvojne rekvizicije, ki jih je izvrševala avstrijska vlada pri kmetih, ena največjih krivic, kar jih je mogla prizadjeti stara Avstrija kmetiskemu prebivalstvu. Nasilna rekvizicija kmetijskih pridelkov, zlasti, ako se zanje določa še uradno določene cene, ne pomeni drugega, kot odpravo zasebne lastnine. Rekvizicija je tembolj krivična, ako jemlje pridelke brezobzirno vsakomur ne glede na to, ali je pridelal posestnik le toliko, kolikor bi potreboval za se in za svoje gospodarstvo ali pa toliko, da bi pridelok, ki ga zase več ne potrebuje, naprej prodajal in z njim spekuliral. V stari Avstriji je bilo to državno poseganje v lastninske pravice kmetov toliko bolj nepošteno, ker se je izvajala rekvizicija istočasno tudi v tovarnah, ki izdelujejo za ljudstvo neobhodne potrebščine in se je izvajala napram veleposestnikom in plemenitašem le deloma, površno in z vso obzirnostjo. Prezreti končno ne smemo, kako so gospodarile razne gospodarske centrale, ki so jemale kmetu žito in živino in pozabiti ne smemo, da so se v teh podjetjih zbirali na stroške kmeta in konzumenta večmilijonski fondi zato, da so z njimi uganjali vsakojake spekulacije in politične korupcije. Zato je naša nova država kmetiskemu prebivalstvu s tem, da je ministerski svet Beogradu odpravil vsako rekvizicijo kmetijskih pridelkov, le popravila krivico kmetu, zadejano mu od stare Avstrije.

Ta ukrep v Jugoslaviji pa ni bil le čin pravičnosti, marveč tudi dokaz pametnega umevanja ljudskih potreb v naši državi. Ako hočemo Jugoslavijo spraviti naglo in brez največjih težav na noge, je neobhodno potrebno, da podpremo z vsemi sredstvi kmetijsko pridelovanje in ga zopet spravimo v normalen tir. Kmetu moramo brezpogojno vrniti veselje do obdelovanja zemlje, ako hočemo, da bo ustvarjal tako, kakor pred vojno. Zato ni nobenega dvoma, da bi bila najbolj nesrečna tista politika, ki bi pritiskala z rekvizicijo k tlom kmetijsko produkcijo in tako uničevala oni steber v državi, ki bo vsaj za prihodnjih deset let, če že ne vedno, v Jugoslaviji nosilec vse državne sile in moči.

Prehranjevalni minister dr. Korošec bi moral prehranjevalno politiko urediti tako, da bi čimprej zatrl od vojne preostalo odedruštvo, verižništvo in tibotapstvo z živili in živino. Ako tu ne bo našel prave poti, mu tudi rekvizicija kmetijskih pridelkov, katero obeta kmetom, ne bo prav nič koristila.

Upam, da bo ostalo dr. Koroščevo naznanilo o zopetni rekviziciji poljedelskih produktov le v zapisniku državnega zbora, in da v narodnem predstavništvu ne bo našel zaslonbe, ki bi mu omogočala uresničiti ta svoj namen.

Adolf Ribnikar.

Zveza jugoslovanskih železničarjev.

Društveni shod v Ptujju dne 1. junija t. l.

Shod je bil zelo dobro obiskan, mnogo je bilo tovarišev z juga. Dr. Fermevc pozdravi došle. Predsednik tovariš Jarh pozdravi navzoče posebno Tržičane. Nato sledi poročilo o društvenem položaju. Čemu smo se organizirali na strokovni narodni podlagi, kakšni so naši cilji? Poda žalostno sliko sistematičnega pregajanja in izpodrivanja našega uslužbenca v zadnjih letih. V teh težkih časih je delovala zveza, koje dela sadove je vedno skušalo izkoriščati internacijonalno društvo. Bil je to posebno od leta 1910 sem neprestan boj s pristaši takozvane internacionale. Namen je bil pač viden. Zgraditi so hoteli iz naših trupel Švabu most do Adrije. Na dnevnem redu so bila izpodrivanja slovenskega železničarja in ostentativna nastavljanja zagrizenih nemčurjev in Nemcev v postajah naše zemlje. Tedaj smo strnili svoje vrste na strokovni podlagi in pričeli boj proti vnebopijočim krivicam. Navsezani smo bili sami na se. Le iz nas samih smo črpali moči za težki boj. Prišel je jesenski polom. Tedaj je odpovedal Dunaj, odpovedalo je skupno vodstvo. Tudi trenutek nismo pomišljali, iskali smo navodila zopet v naši organizaciji in nesli podivjane tolpe razbite avstrijske armade po naših ramenih skoz naše pokrajine. Prišla je stavka v jeseni v Mariboru, kojoj so uprizarili zagrizeni nemčurski in nemški hujskači, kakor razvidno iz zgolj političnih oziror. Zopet so bili tovariši zveze, ki so pohiteli v Maribor in vzdržali obrat v težkih dneh. Delali smo za dva, za tri in stavka zagrizenih nasprotnikov se je razblinila. Vso priznanje tudi onim stanovskim tovarišem iz jugosl. socialne stranke, ki so ohranili še čut za narod, ki so pomagali, da se je rešila naša stvar.

Prišla je pa žalostna doba hujskanja, doba izkoriščanja svobode. Trop boljseviško navdahnjenih privržencev internacionale se je zaletel s vso silo v naše vrste in deloval po i plaščem takozvane „internacionale“ in njihovega „socializma“ za ostudne namene v prid tujerodnemu elementu. Ne poznamo več tovarišev tujerodcev, osvobodili smo se in se strnili v skupno državo samo enega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. Železničar, kojemu so svete relikvije lastnega naroda, ima kruh na lastni zemlji. Vsem onim pa, ki ne marajo lastnega naroda, ki ne marajo kraljevine Jugoslavije, pa pot preko meja. Organizirali smo se tedaj na strokovni in na narodni podlagi. Zastopati hočemo prvo svoj stan in ščititi s tem tudi narod, domovino. Zatorej vabimo vse stanovske tovariše v naše vrste, ki imajo z nami skupne cilje, brez ozira na politično prepričanje, naj si je klerikalec, ali liberelec ali socialni demokrat.

Govornik omeni uspehe organizacijskega delovanja, kakor osemurni delavnik, 100% zvišanje draginjske doklade. Doseglo se je

bi bil vedno zdrav, najbolj nesrečen pa, ako bi moral od hiše do hiše beračiti.

13. V življenju bi bil najbolj srečen, ako bi bil vedno zdrav, vesel in z vsem zadovoljen, najbolj pa bi bil nesrečen, ako bi mi v moji mladosti umrli stariši.

14. V življenju bi bil najbolj srečen, ako bi bil bogat. (O nesreči učenec ni ničesar zapisal!)

15. V življenju bi bil najbolj srečen, ako bi imel 2 kg zlata, najbolj nesrečen pa, ako bi mi roke odrezali in bi še živ ostal.

Izjave deklic slovejo:

1. Največja sreča v življenju se mi zdi zdravje, največja nesreča bolezen.

2. V življenju bi bila najbolj srečna, ako bi mi ostali stariši dolgo let živi in zdravi, najbolj nesrečna pa, ako bi nam pogorela hiša, hlevi in vse.

3. V življenju bi bila najbolj srečna, če bi se stariši vrnili in bi prej ne znala, kje so; najbolj nesrečna pa bi bila, če bi nam

hiša pogorela, da bi ne znali, kam domov.

4. V življenju bi bila najsrečnejša, ako bi videla po svetu vse lepote, ki jih ima narava. (O nesreči se ta deklica ni izjavila!)

5. V življenju bi bila najsrečnejša, ako bi bila vedno zdrava, najbolj nesrečna pa, ako bi ne imela starišev.

6. Najbolj srečna v življenju bi bila, ako bi prišel brat iz ujetništva zdrav domov in ako bi mi bili mati vedno zdravi; najbolj nesrečna pa bi bila, če bi mi oče in mati umrli.

7. Največja sreča za mene bi bila, ako bi mi stariši dolgo živeli, največja nesreča, ako bi mi prerano umrli.

8. V življenju bi bila najbolj srečna, če bi bila vedno zdrava, najbolj nesrečna pa, če bi bila bolana.

9. V življenju bi bila najbolj srečna, če bi imela vsega dovolj, česar vsak dan potrebujem, najbolj nesrečna pa bi bila, ako bi si morala od hiše do hiše kruha prositi.

Izmed 24 otrok vidi 12 največjo srečo v zdravju, 7 v bogastvu, 3 v dolgem življenju, 1 v uživanju prirodnih krasot, 1 v vrnitvi pogrešanega brata vojaka.

Značilno je, da ima izmed 9 deklic samo ena zdravje za največjo srečo, dočim vidi izmed 15 dečkov 10 dečkov svojo srečo v telesnem zdravju — jasen dokaz, da dečki globlje mislijo nego deklice.

Nesreča je pri 8 otrokih smrt starišev, pri 8 otrokih izguba premoženja, pri 5 otrokih telesna pobačjenost, oz. bolezen pri 1 otroku duševna revščina (ne znati čitati itd.) pri 1 otroku nezadovoljnost.

Izjave deklic pričajo, da vise te z večjo ljubeznijo na svojih stariših nego dečki, zakaj izmed 9 deklic smatra jih 5 smrt starišev za največjo nesrečo, dočim vidijo izmed 15 dečkov samo 4 v smrti roditeljev največjo nesrečo.

ujedinenje železničarjev Hrvatov in Srbov v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini in Srbiji z nami Slovenci. Tako je nastala iz majhnega roja, velika stanovska armada, ki bo lahko zastopala težnje železničarskega stanu in hranila njegovo pravico. Politiki ne bodo odločevali v bodoče o usodi železničarjev, ampak železničar sam.

Tovariš Žekar govori o tesnem združenju našega železničarja s svojim narodom. Zgodovina našega železničarja je obenem del zgodovine našega naroda.

Poda nam žalostno sliko trpljenja našega naroda od one zgodovinske dobe, ko smo prišli pod nadoblast Bavarcov, Frankov, ko je padel Ludevit Posavski v boju za svobodo Jugoslovanov v prvi polovici 9. stoletja. Z njegovim padcem pričela se je ona dolga veriga trpljenja našega naroda, ki je našla zaključek šele preteklo jesen. Težko je obupati žalostne spomine, ko je tujec vdrl v našo, tedaj še prasto zemljo, so bavarski in francoski mogotci delili zemljo našega kmeta svojim vazalom, ko je opletal valptov bič pleča našemu človeku, ko se je zahotelo grajskemu gospodu po lepi nevesti našega seljaka, da jo je s silo ugrabil in odvedel v mogočni grad. Če si trenil pri tem z očesom, vrgli so te v ječo, kjer si poginil žalostne smrti. In našemu človeku klonila je glava bolj in bolj, padel mu je pogum, je postajal vedno večji suženj na duši in telesu. To je ona žalostna povest neizmerne trpljenja pod jarmom Teutonov, Bavarcov, Frankov, Habsburžanov. Pač težko je verjeti, če vam pripovedujem, da smo nasledniki onih Slovencev, ki so bivali nekdanj zadržani za Karpati ujedineni že tedaj v demokratični državi. Da smo Jugoslovani prekoračili, ker nam je bila domovina premajhna, prelaze Karpatov in si priborili ozemlje daleč proti jugu do Jadranskega, Egejskega in do Marmorskega morja. Da se je pred nami tresel sam Carigrad, kojega bi bili tudi zavzeli, če bi ga ne bil branil izkušeni vojskovođa cesarja Justinijana Belizar. Bili smo strah Langobardom, Frankom, Bavarcem, posedali smo zapadno Ogrsko, Štajersko, Kranjsko, Koroško, velik del Primorske, zapadno Tirolsko, jugovzhodno Salzburgsko, južne Gorenje in Dolenje Avstrijsko. To smo bili nekdanj, to je naša slavna zgodovina, in kako nas je našla jesen preteklega leta? Bili smo že nekdanj ujedineni Srbi, Hrvati in Slovenci, govorili smo isti jezik. Ali Ogrji, Madžari zabili so klin med nas Slovence in med brate Srbe in Hrvate. Srbi so se ohranili, ohranili so svojo zdravo kri, ohranili so svoj ponos, svojo moč, nam so pa Tevtoni, Habsburžani zastrupljali kri dolgo, dolgo vrsto let, zajedali so se v naše meso, pili so našo kri. Kaj čuda, če je prišlo tedaj do onih žalostnih pojavov iz zadnjih dni, ko se je hujskalo na celi črti proti redu, proti ustroju, obstanku naše domovine, če se je vpilo na javnih shodih „živela socijalistična republika“, če se je dokaj časa svetlikal napis v Zagorju ob Savi „Živela bodoča republika“. Ko se je ščuvalo naše vojake, ki so odhajali na Koroško, naj pomečejo puške v koruzo, plul je sem od Celovca letalec in metal listke med vrste naših borilcev. Bili so seveda polni laži, tisk učiteljske tiskarne v Ljubljani, podpisani od nekega četovodje vojaškega sveta v Ljubljani. Nadeli smo se pač, da je vse le zgolj lumparija in laž, samo v glavo nam ni šlo, zakaj ti koroški krvoloki pozdravljajo v teh letakih ravno socijalne demokrate. Zakaj jim leže ravno ti tako pri srečju?

Tukaj, kjer zdaj zborujemo in ne daleč od tod, razšli smo se Jugoslovani sredi petega stoletja. Srbi in Hrvati na jug, mi Slovenci ostali smo deloma tukaj, deloma smo prodirali na zapad. Nastale so od onega časa le navidezne razlike med nami. Ni čuda, saj zato so s tako vnemo skrbeli Obri, Madžari, Franki, Habsburžani. Kupa našega trpljenja bila je v jeseni do vrha polna. Iskrica naše nekdanje svobode, je tlela pod pepelom skoz tisoč let, da zaneti nekoč grozen požar. Začelo je pokati tam nekje na jugu v jesenskih dneh, počile so zvezi in sesulo se je v prah,

kar je bilo gnilega, trhlega in nam je zasijalo solnce svobode, sreče v svobodni domovini ujedinenega naroda. Po več kot tisočletnem trpljenju, potovanju vrnili smo se vsi zopet domov in v bratskem objemu je zopet ležal Slovenec, Srb, Hrvat. Narod, tebe se oklepajo tesno vsi stanovi, domovina, v tvoje naročje hitimo, prvi v tej tekmi mi železničarji! Ne poznamo brezdomovincev, poznamo le tebe, tovariš Jugoslovan in tebe domovina Jugoslavija. Razvili smo prapor, mogočno plapolala, na kojem se svetlika napis: „**Tovariš, narod, domovina**“. In smelo trdim danes: domovina, to smo mi stanovi in narod je domovina. Na strokovni in na narodni podlagi strnili smo svoje vrste, da ščitimo domovino — tebe in sebe. In kadar bodo storili to tudi drugi stanovi, tedaj bo premagan notranji in zunanji sovražnik, tedaj najdeš tudi ti tovariš Tržačan, pot na svojo rodno grudo. Tedaj bo završala zmagoslavna pesem daleč tam od Gosposvetskega polja, daleč tja do Soluna, koje zvoke bo čul tudi, naj si je zmagoslavni Pariz, ošabni Berlin, ponosni Carigrad, pa če se tudi imenuje — Rim.

Tovariš Roglič govori o mednarodnosti. Krivo se tolmači ta pojem. Naši nasprotniki povdarjajo internacijonalo in bi radi tujerodce spravili na boljša mesta. Posledica je, da tam, kjer tujec sledi, ne more domač človek do kruha. Nemeč bi se razpasel na našem ozemlju, kakor se je zgodilo v pretekli dobi, tebi domačin, pa naj ne ostanejo niti drobtine, ki padajo raz njegovo mizo. Najprej kruha domačinu, vodilna mesta nam in če bode kaj ostalo, potem pa pokličemo tujerodca če ga bo treba, ki bode tako delal, kakor bomo mi poveljevali. Naroda se tedaj oklenimo in delujmo tesno z njim, organizujmo so na narodni, strokovni podlagi. S tem zajezimo tudi vhod tujemu življu, tuji konkurenci. Tako delajo danes narodni socijalisti v vseh državah. Zakaj so se ločili v Italiji, Franciji, Čehoslovaški republiki socijalisti od internacijonale in zakaj jo naši socijalisti tako zagovarjajo in se borijo za njo? Namen je pač razviden. Pomagajo tujerodcu do kruha, pri tem pa odvzamejo domačinu najboljša mesta. Kadar bodo Nemci poklicali Slovence v svojo deželo in jim izročili ravnateljska mesta, tedaj storimo to tudi mi. Proč tedaj z internacijonalo, izrabljanjem socijalizma in demokratizma, državi in lastnim tovarišem v škodljive namene. Da pa lahko udejestvujemo svoj program in dosežemo svoje cilje, treba je izobrazbe v vsakem oziru. Vstopajmo v organizacije, ki razširjajo znanost in vedo, kojih voditelji in sodrugi so ob ednem tudi odgojitelji.

Tovariš Seljak prinaša pozdrave tovarišev iz Trsta in se obrača na organizacijo, da se ta potegne za šolanje njihovih otrok. Če so že gmotno udarjeni in če že morajo stanoviti v barakah in železniških vozovih, vsaj njihovim otrokom naj se nudi poduk.

Tovariš Karba pozdravlja tovariše begunce. Ljubezen nas druži vse in njihova bel je tudi naša bol. Treba bi že bilo vendar enkrat vreči hujskače železničarje čez mejo in napraviti tako prostora tovarišem iz Trsta.

Tovariš Veronek spodbuja sodruge v Ptuj, posebno one iz tamošnje delavnice, naj se ne dajo begati po različnih laži-vesteh, koje trosijo naši naspotniki v svet, kakor razpustitev ptujske delavnice.

Predsednik Jarh se zahvali za pozdrave tržaških sodrugov in zatrjuje, da bo „Zveza“ vse ukrenila, da se izpolnijo njihove težnje.

Na to se voli pripravljajni odbor za ustanovitev podružnice Ptuj. Predsednik: Turin Viktor. odborniki: Lenarčič Franc, Jenčič Anton, Brumen Anton, Tomšič F. Haladea Andrej, Černele Franc, Petrovič Franc, Kramberger in Konda.

Predsednik zaključí shod ob 13. uri.

Slovenski delavci!

Narodno-socijalna zveza je organizacija, ki deluje edinole za pravice delavstva. V svo-

bodni državi morajo biti tudi svobodni državljani. Delavstvo, ki je dosedaj služilo tujemu kapitalu, se mora osvoboditi in dobiti vse one pravice v javnem življenju, ki so jih dosedaj uživali le posamezni sloji. Narodno socijalna zveza, ki je že v stari Avstriji zastopala vedno le koristi slovenskega delavstva, hoče še naprej samostojno in neodvisno zastopati zahteve jugoslovanskega delavstva. Neodvisni od milosti in izkoriščanja kapitalističnih in drugih našemu delavstvu tujih strank, hočemo uveljaviti svojo moč v korist delavskih zahtev. Vsak, kdor živi od svojega lastnega dela, mora priti v naši svobodni domovini do besede. Kako naj zastopajo koristi našega delavstva ljudje, katerim je delavec samo sredstvo za dosego njihovih protinarnodnih in protidržavnih interesov?

Število članov Narodno-Socijalne Zveze narašča vedno bolj. Zato so tudi dolžnosti Zveze vedno večje. Treba je veliko denarnih sredstev, da se pomnoži narodno socijalni sklad, ki je na razpolago delavstvu v njegovih socijalnih bojih. Kolikor večji bo sklad, tem uspešnejši bo naš boj za pravice slovenskega delavstva.

Naj bo torej dolžnost slehernega poštenega Slovenca, da zbira prispevke za narodno-socijalni sklad. Slovensko delavstvo se mora osvoboditi brezdomovinske internacijonale, ki uničuje državno in narodno misel slovenskega proletarijata.

Gospodarstvo.

O svinjski kugi.

Dr. Zavrnik.

Že v sestavku o svinjski rudečici sem omenil mnogo zavratnejšo svinjsko kugo. Ta se kaže v dveh oblikah, v prsnem oziroma pljučnem vnetju in vnetju prebavljalnega trakta, t. j. želodca in zlasti črev. Mislim tu prvo obliko.

Oni, ki svinje koljejo doma in mesarji so že gotovo opazili v pljučih kakor proso ali konopljeno seme debele trde gube, tudi večje ali manjše votlinice napolnjene z gnojem itd. To so že znaki svinjske kuge omenjene oblike. Povzročča bolezen tudi bacil ki je pa zelo žilavega življenja. Celo v distilirani vodi živi po 14 dni, ravnotako v gnoju tudi v globočini od 20 cm do čez 1 meter. Razširjeni so pa ti bacili povsod; so v zemlji, v vodi, v krmi in v prebavljalni cevi živali, torej tudi svinje, ne da bi morali povčeti izbruh bolezni. Da se slednje zgodi, so lahko različni vzroki, zlasti prehlad, slaba krma, slabi hlevi in slab zrak v njih. Ko je že enkrat bolezen izbruhnila, se prenese od živali na žival, ker mnogo zelo živih bacilov se izločuje z blatom in z izmečki pri kašljanju. Sploh je kašelj poleg slabe reje, že precej gotov znak bolezni.

Mnoge svinje že v mladosti neopazno prebolijo bolezen, se popravijo in se celo debelijo. Kal bolezni pa imajo v sebi. Če pridejo potem drugi vzroki zraven, kakor rudečica, ali varstveno cepljenje proti rudečici, se razvije bolezen v ostro obliko, ki je neozdravljiva. Zato se le prevečkrat zgodi, da zdravilno cepljenje na rudečici zbolelih svinj teh ne reši le radi tega, ker so svinje zajedno zbolele na svinjski kugi.

Če je enkrat svinjsko plemo oz. zarod okužen po svinjski kugi, ta itak izbruhne prej ali slej. Cepljenje protirudečici to vsikdar potrdi. To se opaža zlasti močno letos. To je tudi umevno. Zdravstvene razmere so bile med vojno slabe in odredbe so se prestapljale s vtihotapljanjem svinj s Hrvatskega, kjer je kuga stalna in odkoder se je zanesla v naš okraj, ki je bil nekdanj popolnoma prost in čist. Prav natančno se to vidi po tem, da najdemo izbruhe svinjske kuge ob cestah, po katerih so se gonile vtihotapljene svinje; so tudi slučaji, v katerih so zbolele najprej letos dokupljene hrvatske svinje in od katerih so se okužile domače. Glede cepljenja proti rudečici se more reči, da so s precejšnjo gotovostjo svinje, ki cep-